

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobó
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 4.

V Mariboru, dne 26. januarja 1899.

Tečaj XXXIII.

Posebna prošnja.

Naš slovenski jezik govori se najčisteje od kmeta, hudo se pači od rokodelcev, najhuje pa od ljudi, bivajočih v takih poslih, ki so v nemških rokah, na pr. v vojaškem, železničnem in tovarničnem. Tukaj se sliši jezik, da zavednega Slovenca obliva rudečica.

Mar ni slišati: morali smo ausrukati, dinst delati, na vahti stati, haupman dal je oplozati, optretati, antretati, cug je noterrukno; iberzecinga, beksel, na prvem glajzi, panvahtar, panhof, zug ima 10 minut ferspetinge, zug se fersiba, kolbnštanga, subštanga, bolen, šrauf, folčati? Ali pri rokodelcih: hamer, štemajzn, hobl, šraufstok, ambos, pajscanga, knirim, toplati, peglajzn, mitntal, taufstan, cvirn, fingret? Nazadnje se še tudi naše kuharice trudijo, da bogatijo slovenski jezik z izrazi kakor: rostpratl, šniel, knedl, ajnpren, aprajbati, melšpajs, cušpajs, prata itd.

To se marsikomu zdi smešno, ali ima resne, žalostne posledice. Ti ljudje namreč navadno mislijo, da slovensčina za pojme, katere izrazujejo s spački, vzetimi iz nemščine, nima besed, vzlasti, ker jih ne slišijo iz ust omikanca, ki pa v govoru s priprostim človekom dobrih slovenskih besed, če jih tudi ve, rabiti ne more, ker bi ga sicer oni ne razumel. Vsak izmed teh je prepričan, da mu ni mogoče, o svojem poslu v čisti slovensčini se razgovarjati ali celo kaj malega povedati. Tako morajo ti ljudje spoštovanje do lastnega jezika izgubiti, ob enem pa tudi ljubezen do njega in do narodne stvari sploh. Marsikateri nam iz tega vzroka od-

pade; obrne se k nemščini, v kateri se kmalu čuti doma. Ta ali uni še ima najboljšo voljo, ostati narodu zvest, ali ko mu dobri prijatelji dokažejo, da je slovenski jezik le reven, da je vsak le omilovanja vreden, ki se ga drži, je trdna volja omajana, in nekdanji rodoljub omahne. Tako se izgublja naših bratov na tisoče in tisoče; ne bode krivo, ako trdimo, da je dobra polovica vseh odpadnikov v sovražni tabor prestopila iz tega le vzroka.

Da se naš jezik tako pači, tega smo krivi nekoliko sami, ker se marsikatera beseda pove raje nemški zgolj iz lenobe. Kdo si upa trditi, da nima vsak Slovenec v svojem beseđišču besed: služba (nam. dinst), nastopiti (nam. antreten), zamuda (nam. ferspetinga), vlak (nam. cug), premikati (nam. fersibati) in drugih? Za nekatere stvari, to je za iznajdbe, ki so prišle k nam v deželo iz tujega, in ki niso splošno razširjene ter rabijo vzlasti v takih poslih, ki so v nemških rokah, nam besed zares še manjka; ali teh ni mnogo. Toda radi tega nas ni treba biti sram! Mi pa imamo zato za prirodne stvari več izrazov, nego Nemci. Novemu predmetu da vsikdar prvi tisti narod ime, v katerem se je izumil; vsega pa ne moremo izumiti sami; torej je tudi naravno, da si imamo za nekatere predmete besede ustvariti še le za drugimi narodi. To pa zopet ne more se goditi tako naglo tam, kjer oblastniki ne privoščijo raznih sol v narodnem jeziku, nego tam, kjer takih sol mrgoli.

Za veliko večino stvari, nahajajočih se v krogu obrtov in industrije, ponuja nam

sicer naš jezik najlepše besede, ali dotičniki se jih, če jih tudi vedo, ne marajo posluževati, ker se jim po obrtnih šolah, po delavnicah, po tvornicah vsiljujejo nemške. Kaj bi ne bilo tako, dokler so največji obrti nemški, tovarnice nemške, obrtne in tehnične šole nemške! Rokodelstva se naši fantiči navadno izuče v mestih in trgih, kjer slišijo nemška poimenovanja, ki lepa slovenska izpodrivajo. Pri vojaštvu in železnicah pa je službeni jezik itak nemški; tukaj se našemu jeziku menda dela največ sile. Mnogih izrazov pa naše ljudstvo žalibog zvečjega več ne pozna, ker so se vsled nemškega vpliva pozabili. Nekdaj so mu tekli gladko.

Že večkrat se je na to rano našega narodnega telesa položil prst, ali nikoli ni bilo poznati, da bi bilo posebno pomagalo, ker se je to zgodilo menda nepraktično in ob neugodnem času. Zbralo se je navadno nekaj najnavadnejših spačkov in sicer takih, ki se slišijo v vsaki hiši, pridjalo se njim pravih besed ter to objavilo tako ali tako, da tisti, katerim bi naj slovarček služil, o njem niso nič izvedeli, ali pa v taki knjigi, da je vsakdo ne more vedno imeti pri rokah.

Nam se zdi, sedaj bi bil čas za to, da se tega dela zopet lotimo; ljudstvo se je hvala Bogu ravno v zadnji dobi zelo probudilo, razumeva čas, ve, česar mu treba, in je tudi voljno, da, celo navdušeno, da se za narodni napredek briga in trudi. Seveda, če bi imeli slovenske obrtne in tehnične šole, če bi bila obrt in industrija, kolikor jih je na slovenskih tleh, v naših rokah, potem bi ne bilo treba, ljudstvu ponujati slovarčka.

Listek.

Velika in majhna kraljica.

(Prevel iz franc. M. T. Savinjski.)

Slavnoznana cesarica Marija Terezija je imela ljubeznivo hčerko, z imenom Marija Antoaneta. Ko je bila 15letno dekletce, poročila se je leta 1770 s tedanjim 16letnim kraljem francoskim, Ljudevitom XVI. Mlademu kralju in še mlajši kraljici ni ugajalo vedno bivanje v glavnem mestu. Kratkočasila sta se prav rada kje na deželi, na svojih posestvih in gradovih. Včasih sta se preoblekla kot kmet in kmetica, ali kot pastir in pastarica in kot taka se prav po otročje igrala s čredico belih jagnjet in ovčic.

Medtem so pa pripravljali krvavi zločini oni grozni prevrat, ki je zakrivil, da je kri človeška tekla na Francoskem v potokih in sta morala slednjič tudi mladi kralj Ljudevit in njegova mlada žena, kraljica Marija Antoaneta, nagniti glavo pod sekiro rabeljnovu.

I.

Bilo je nekega divnega, milega spomladanskega dne leta 1780. Solnce ljubeznjivo upira svoje žarke na kraljev grad 'Mal Trianon' imenovan, na kojem je najraje bivala Marija

Antoaneta, francoska kraljica. V bližini gradu se razprostira pisano zelen travnik, obdan z lepo in čedno ograjo. Po tratici pa skače čredica belih ovčic in jagnjet. Kaj so neki tako čedno umite te živalice in čemu so nekatere izmed njih celo ovenčane in okrašene? Gotovo to ni brez pomena, uhaja nam v misel.

A lepša nego vse drugo in ljubeznivejša od krotkih živalic je njih pastarica. Kakor nadzemeljsko bitje stopa ona med njimi; po krasnem obrazu ji je razlita brezskrbna radost in očesci ji svetite kakor zvezdice. Ljubko se razgovarja in igra s svojo čredico, ter z nežno ročico gladi janjčke, ki se ji zaupljivo bližajo. Tu in tam vzdigne in nese tudi kakor skrbna mati kakovo drobno jagnje ter ga pita s sladčicami, kojih ima bržkone mnogo v svoji pastirski torbici. Sedaj se zopet opre na lepo rezano pastirsko palico ter se ozira tja k svojemu gradu, kakor bi vedela, da jo tam nekdo gleda.

Zares, videti je ta pastarica kakor kraljica pogorskih vil, polna vzvišenosti in lepote, polna plemenitosti in angeljske milobe. Njena vitka postava, vse njeno obnašanje, da sleherna stopinja, vse, vse kaže nam prejasno: to ne more biti navadno revno dekletce, to ni priprosta pastarica.

Pa bodisi kakorkoli, ta izredna prikazen

je danes pastarica, in vidi se jej, da ji delo prav srčno ugaja. A to nam je jasno, da skrivnostna pastarica, njena okinčana čredica, dolge zastave na kraljevem gradu in marsikaj, kar gleda tu oko, naznanja popotniku, da obhajajo tu danes neko slovesnost ali kako veselico. Saj je drugekrat tako tiho in mirno krog tega gradu, kajti tudi mestni šum in hrup ga ne more doseči tu sredi daljnih ravan in livad.

Naenkrat se začujejo koraki in v bližini ograje zarenči pes. Plaho poskočijo jagnjeta in tudi ovce zbeže. A jedna ovisi s svojimi lepimi trakovi in venci v zagraji ter se čimdalje bolj zapleta med trnje. Ljubeznivo priskoči pastarica, da reši ubogo živalico nesrečnega trnja. Pa njene nežne ročice so še občutljivejše nego ovčje nožice ter nikakor niso spretna za tako delo; nepotrpežljiva stvar pa, ki vedno le sili naprej, zabrede slednjič še dalje med goščo, tako da je pastarica ne more več osloboditi. Že se obupno ozira, odkod bi došla najhitrejša pomoč, ko zasliši ljubki, otroški glas v svoji bližini:

«Ali kako ste vendar nerodni in hočete biti pastarica! Tako ne smete delati z ovčiko!»

Prestrašena, a tudi nekoliko vesela se ozre ter zagleda drobno, blodelično dekletce, ki je kaj borno oblečena ter šteje jedva katic deset do dvanajst let. Kakor bi trenil,

Ali na to zlato dobo mirno čakati, bode pa menda le še predolgo.

Zato pa, če je sedaj čas ugoden, in če je treba, da se kaj stori, potem je dolžnost, da se potrebno ukrene.

Sestavljanja takega slovarčka bi se vsakor moral lotiti mož, ki slovenski jezik jako dobro pozna, torej slovenski jezikoslovec. Ne da bi hoteli za delo ravno koga imenovati, oziroma predlagati, ne, kdor ga hoče prevzeti, Bog ga živi, ali nam se zdi, da bi najlažje bilo gospodu profesorju Pleteršniku, ker nam je baš veliki slovar sestavil.

Recimo, da se odloči kateri učenjak tak slovarček spisati; ali kako storiti, da pride po najnižji ceni večini našega ljudstva v roke? In to bi moralo biti; kajti izmed teh, ki bi si ga morali kupiti, kupil bode si ga malokdo, in če ga bodo imeli le obrtniki, ne bodo teh-le umeli kmetje. Gotovo bi bilo najbolje, ako bi ta slovarček hotela izdati, pa kot posebno knjižico, naša družba sv. Mohorja, menda kot nameček k drugim knjigam. Ako bi pa ta ne hotela zanj se odločiti, moral bi se tiskati za jako nizko ceno in bi razširjenje imeli z novci pospeševati naši denarni zavodi in imovitejši rodoljubi.

S tem smo prav za prav povedali vse, kar se nam je zdelo potrebno. Ali ker so se nam o tem predmetu uže jele misli snuti, naj še smukne čez jezik, kar je še rahlega. Slovarček bi po našem mnenju moral obsegati v enem snopiču vse potrebne stroke; če bi se za vsako stroko izdal poseben slovarček, kupil bi vsak le tisti snopič, ki se njegovega posla tiče, in razumevali bi se le udje tiste stroke. Sicer pa bi slovarčka drugače ne bilo mogoče izdati, nego v enem snopiču, če bi ga prevzela družba sv. Mohorja. Nadalje bi menda kazalo, da bi snov v njem bila razdeljena po strokah, da ima vsak to pregledno skupaj, kar v prvi vrsti potrebuje. Stroke po abecednem redu, v njih pa seveda besede ravno tako: na prvem mestu slabo besedo, na drugem dobro, tu pa tam s kratkim pojasnilom, da vsakdo brezdvomno ve, kaj se misli.

H koncu še to. Naj nikdo ne pričakuje, da se bode naš jezik popravil in dostavil po samem čitanju; izboljšal se tem potom gotovo bode; ali kdor pomisli, kje mu je treba vrašstva, bode uvidel, da ljudske šole in knjige družbe sv. Mohorja ne zadoščaajo. S takim slovarjem, kakoršnega imamo v mislih, bomo ljudstvu morali prej ali slej priti; ogniti se mu, ne bode vam mogoče, če si nočemo dati jezika popolnoma podkopati. Tudi Čehi so morali začetkom sedanjega stoletja si tako

pomagati, da so se izrili iz jezikovne in ob enem narodne luže, v kateri so lovili sape. Da bi torej beseda postala dejanje!

Državni zbor.

Na Dunaju, 24. januarja.

O sejah 19. in 24. januarja se da poročati s kratkimi besedami: levičarji so zavlekli celo posvetovanje s tem, da so zahtevali, naj se dosle interpelacije in razni predlogi preberejo do pičice, in naj se o prošnjah glasuje po imenu, se-li sprejmejo v sejni zapisnik ali ne. Predsednik se je moral vdati tej zahtevi. Radi tega ni prišlo do nikake razprave. Ob koncu seje 19. jan. so zahtevali socijalni demokrati, da se mora kot prvi predmet prihodnje seje postaviti na dnevni red njihova zahteva: Proč s časniki kolekom! Temu so pa ugovarjali nemški narodnjaki rekoč: Ne! Najprej se mora razpravljati o zatožbi ministrov. Prišlo je med socijalnimi demokrati in nemškimi narodnjaki do grde praske, v kateri so letele od ene strani na drugo hude psovke, kakor med najbolj razuzdanimi pobalini. Najhujše psovke so zadele znanega Wolfa. Sociji so ga zvali naravnost pijanega fantalina.

Kako dolgo bo to trajalo še dalje? Ali bi ne bilo bolje, zaključiti državnega zbora ali ga preložiti za delj časa? Tako želijo menda Čehi, katerim itak ni mar za državni zbor: saj so gospodariji v svojem, českem deželnem zboru. Druge stranke na desnici sodijo zopet drugače. Nam Slovencem ne morejo ugajati razprave naših deželnih zborov, kjer smo izročeni na milost in nemilost svojim narodnim nasprotnikom Nemcem in Lahom, če izvezmete Slovence na Kranjskem. Dokler je državni zbor sklican, se vendar še na ta ali oni način drega in drega v vlado in se izposlujejo vsaj nekatere drobtinice. Če pa državnega zbora ne bo, potem se sploh za Slovence nihče več brigal ne bo.

Med nemškimi narodnjaki se v zadnjem času prikazujejo moške, ki želijo nekako spravo med narodi in redno delovanje v državnem zboru. Te misli je tudi znani državni poslanec iz Gradca dr. Hohenburger. Izdal je te dni neko knjižico »Novi babilon«, v kateri predlaga, naj vsak narod v okraju, kjer prebiva, zavziva vse svoje pravice. Ta izjava je za nas zapeljiva. Toda Hohenburger najbrž misli: Po celem Štajarskem in po celem Koroškem prebivajo samo Nemci; toraj smejo tudi le samo oni tamkaj zavživati postavne pravice. Nekateri nemški listi

odobravajo željo dr. Hohenburgerjevo po narodnostni spravi; drugi pa se ji močno upirajo.

Kaj pa dela v teh težavnih dnevih naša »krščanska slovanska narodna zveza«? Imela je dve dolgotrajni seji, da se posvetuje, kako naj naš načelnik (za mesec januar dr. Bulat) postopa v razgovorih z vlado in z načelniki desničarskih strank. Ker je prazka »Politika« objavila nekatere sklepe »zvezine«, jih objavimo tudi mi: 1) Vlada naj jasno razloži, kaj namerava storiti v bližnji bodočnosti. 2) Iz zgoraj že navedenih vzrokov je »zveza« proti preložitvi ali zaključbi državnega zbora. 3) Na dnevni red naj se spravijo važne predloge gospodarskega pomena (odprava mitnine, pokončanje svinjske kuge, odprava desetka itd. 4) Če se hoče vlada pogajati z levičarji, da se doseže red in mir v zbornici, temu »zveza« ne nasprotuje, dokler desnica sama ne trpi škode pri tem pogajanju.

V listih se je čitalo zadnje dni, da hoče vlada ugoditi najnujnejšim zahtevam koroških Slovencev. Bi bilo iz srca želeti. Če grof Thun reši koroške Slovence preteče njim narodne smrti, si bo postavil najlepši spomenik med hvaležnimi Slovenci. Kajti tega si ne smemo in ne moremo prikrivati: Še 50let naj se ponemčuje slovenska mladina po koroških šolah, kakor se zadnja desetletja ponemčuje, pa bode izginil zadnji koroški Slovenec. Kam so segale nekaj meje slovenskega ljudstva na Zgornjem Štajarskem, na Tirolskem itd.? Slovenec je pozidal glavno mesto Štajarske ter prebival na Severniku ali Smerečniku (Semering). Danes pa se preganja vsakdo, ki hoče po teh, nekaj slovenskih krajih, govoriti slovenski. Enaka osoda čaka tudi koroške Slovence.

Kakor je znano, je vlada obljubila istrijskim Slovanom gimnazijo v mestu Pazinu. Temu se sicer na vso moč upirajo Lahi ter so sklenili, z Nemci vred najostreje napadati vlado. Vlada se pa drži do zdaj prav čvrsto. Ne sprejme nobenega ugovora, ki njej prihaja v tej zadevi od lahonske strani.

Politični ogled.

Sprava. Vedno pogostejše se javljajo vesti, da so se Nemci že naveličali samega kričanja ter da si žele sprave z drugimi narodi, pred vsem seveda s Čehi. Toda če hočejo Nemci skleniti mir na stališču, na kojem stoji graški poslanec dr. v. Hohenburger v svojem najnovejšem spisu »Novi Babylon«, se pač močno varajo. Omenjeni

se je vspela čez ograjo in z urno roko rešila nesrečno ovčiko trnjevih objemov, da je zopet veselo skakljala po trati.

»Lej, lej, kako hitro in lahno ti je šlo delo izpod rok« ogovori pastarica revno dekletce. »Odkod si pa prišla tako hipoma? Ali si mar prišla iz kake podzemeljske dupljine?«

»Kaj pa še,« odvrne ta; »zagledala sem lepe ovce in radovedna sem bila, zakaj so neki tako okinčane. Hotela sem je videti bliže in tako prišla tik zagraje, ne da bi me zapazili.«

»A tako, sedaj mi je vse jasno; pa povej mi vendar, kako ti je ime, srček mali?«

»Meni? Ime mi je Marjetica, majhna kraljica.«

»Kaj? Kako? Majhna kraljica? Kako čudno ime! Ali je to tvoje rodbinsko ime?«

»Ne, moje pravo ime je Marjetica Bertrandova. Pa moja pokojna mamica so bili nekoč tolikanj srečni, da so videli v Parizu našo kraljico. Bili so tako očarani o kraljičinem veličanstvu in nje lepoti, da so me odslej začeli imenovati »majhno kraljico«, kajti rekli so često, da sem neki jaz celo podobna naši kraljici. Kmalu so me po vsej vasi tako imenovali. Meni je to sila ugajalo, kajti zdelo se mi je to ime lepše nego pa je bilo ime očetovo. Sicer so pa oče umrli,

ko sem bila komaj jedno leto stara in jaz jih nisem nikoli poznala. Od te dobe imenujem se sama tudi »majhno kraljico.«

Pastarica pazno ogleduje Marjetico, ko ji razklada svoje čudno ime. Res, nekaj izrednega je bilo dekletce in vsakdo je moral pritrditi, da je imela obrazek prav takšen kakor kraljica Marija Antoaneta. Lice plemenito in nenavadno lepo, oko kakor morje globoko, obilni mehki lasje pa so ljubko obdajali jasno čelo. A vendar, kolika razlika zopet med obema. Tam visokost in bliščoba kraljevega stanu, tu pa revščina in zapuščenost, polna britkostij in nadloge.

Čudna ginjenost se razlije po obrazu pastarice.

»Ali poznaš kraljico?« vpraša zopet Marjetico.

»Kako neki?« odgovori ta. »Nikoli še nisem bila v Parizu. Moja rojstna vas je gotovo 40 ali 45 ur hoda od tega mesta. Pred nekaj tedni sem zapustila prvokrat domači kraj in od tega časa potujem križem sveta, kamor me veter ponese. Saj je zame itak vsejedno; kamor pridem, povsod sem tujka med tujci, revna in zapuščena sirota. Tudi v ta kraj sem prišla prav sedaj prvokrat in sem zelo trudna.«

Začudena jo posluša pastarica. Revni otrok jo je toli zanimal, da je popolnoma

zabila svoje čredice. Sicer pa so bile ovce prav na varnem, saj je bil travnik krog in krog obdan z ograjo.

»Marjetica, ali torej nimaš doma? Ali nimaš nikogar na svetu, ki bi za te skrbel, da hodiš tako brez varstva in brez dela po deželi?« izprašuje jo nadalje polna usmiljenja.

»Ne, ne poznam več hišice očetove, ne doma, ne družine, nikogar nimam na vsem svetu in tudi nikdo ne mara za me. Dokler so še živeli moja mamica, bila sem srečna, čeprav smo bili revni. Odkar so pa oni pred dvema letoma zatisnili svoje mile oči, godi se mi slabo, žalostno.« In z roko si otere solze, ki ji deró po licecu.

»Mi nismo imeli nikakih sorodnikov, ki bi za me skrbeli,« nadaljuje »le naš duhovni pastir so se me usmilili, popolnoma preskrbeti me pa niso mogli, ker so sami sila revni. In zraven je bilo v naši vasi mnogo siromakov in tem vsem so tudi pomagali. Izročili so me v neko premožno hišo, a bogati gospodar mi je dajal raje palico nego kruh, zraven pa se je hlinil gospodu župniku, kako lepo me oskrbuje. Oni so me zato vedno opominjevali, naj bodem pokorna in potrpežljiva, kadarkoli sem jim hotela potožiti svoje trpljenje.«

Ker nisem več mogla prestat, sklenila sem skrivaje zbežati. Mislila sem sama pri

poslanec se namreč vnema za predprave nemškega jezika in nemškega naroda v naši državi. Toda Slovani si bodo premislili, predno sklenejo spravo, po kateri bi se imele nadaljevati stare krivice. Jednakopravnost je geslo Slovanov.

Italijansko vseučilišče. V občinskem zastopu mesta Gorice so predlagali Italijani, naj se postavlja v proračunu za vsako leto od letošnjega leta naprej neka svota z namenom, da se ustanovi v Trstu laško vseučilišče, in sicer tako dolgo, dokler se namen ne obistini. Gorica sicer ni poklicana, prispevati za laško vseučilišče, ker dobiva denar večinoma iz slovenskih žepov, vendar mi načeloma nismo proti ustanovitvi laškega vseučilišča. Toda če država dovoli tak zavod Italijanom, ki štejejo komaj okoli 670.000, mora ga dovoliti tem preje nam Slovincem, kojih nas je nad 1.167.700.

Ogrsko. Tudi na Ogrskem se državni zbor ni začel resno delovati. Opozicija se upira vednemu delovanju, dokler se ji ne zjamči, da odstopi sedanji ministerski predsednik, da se zakonito zabrani uplivanje vlade na volitve in da se nagodba z Avstrijo sklene v smislu opozicije. Vlada se pridno posvetuje z vodjami opozicije in vsa znamenja kažejo, da bo opozicija zmagala s svojimi zahtevami in sedanja vlada morala odstopiti.

Katoliki v Sarajevu. Število katolikov se je v zadnjem času v Sarajevu zelo namnožilo. Dosedaj so imeli v občinskem zboru po razmerju svojega števila mohamedanci 12 zastopnikov, pravoslavni 6, katoliki 3 in judje 3. Po zadnjem ljudskem štetju v Sarajevu pa je katolikov še enkrat več kakor pravoslavni, namreč 12.000. Katoliki zahtevajo za prihodnje občinske volitve, da se vsled tega pomnoži tudi število njihovih zastopnikov.

Francija in Nemčija. Ker se pota francoske in angleške naselbinske politike velikokrat križajo, začelo se je zadnji čas francosko časopisje baviti z mislijo, da bi se naj Francija zvezala z Nemčijo ter si v njej pridobila močno zaveznico nasproti angleškim težnjam. Misel si pridobiva vedno več zagovornikov. Kadar bo postala misel zrela, se gotovo tudi Nemci ne bodo branili francoske zveze. Potem bodo avstrijski politiki nezadovoljno gledali, kako si Rus, Nemec in Francoz stiskajo roke, a Avstrija z gnjilo Italijo bo ostala osamljena.

sebi: tujka sem po vsem svetu ravno tako kakor pri tej hiši, in več nego palice in trdih besed mi drugod tudi ne bodo dali in zbežala sem — daleč med tuji svet! Od tedaj potujem od mesta do mesta, iz vasi v vas ter se revno preživljam in prosim dan na dan, naj me sprejmejo; saj bi prav rada delala, pa do zdaj se še nikomur nisem usmilila. Nihče pač ne zaupa tuji beračici.»

«Dovolj je,» reče pastarica, potegne bogato vezano mošnjico iz žepa ter poišče iz nje cekin; a nekoliko premišluje ter reče polglasno: «Lahko bi še revče imelo sitnosti zavoljo zlatega denarja,» dene cekin nazaj v denarnico ter izroči deklici nekaj frankov z besedami: «Idi sedaj v bližnjo vas ter prenoči tam pri dobrih ljudeh. Jutri opoldne pa pridi tja v grad in vprašaj, kje je grajska pastarica, tedaj se zopet vidiva. Z Bogom, dete moje, do jutri!»

Ljubko ji z roko odzdravlja in Marjetica ve, da sme oditi; vsa v zadregi zasepeče nekaj besed kot iskreno zahvalo, stopi črez ograjo in odhiti. (Dalje prih.)

Smešničar.

Lov na medvede. Lovec Cene pripoveduje v veseli družbi: «Pred nekaterimi leti sem bil prvič na lovu, daleč tam v

Dopisi.

Iz Zavrča pri Ptuj. (Zaspanost.) Zelo se nam dopadaš, dragi »Slov. Gosp.«, da tako vestno skrbiš za naše slovenske občine. Tu jih svariš pred sovražniki, tam jih zopet opominjaš, naj se vzbudijo iz istega spanja, iz katerega se doslej niso mogle prebuditi k novemu narodnemu življenju. Mnogokje te ubogajo, a pri nas so, žal, tvoje besede našim občinam le bob v steno. Kajti naše občine se ne dajo niti k temu pripraviti, da bi si priborile slovensko-nemški pečat namesto sedanjega, na katerem se čita jedino le »Sauritsch«. Kaj je neki temu vzrok? V Zavrču imamo tri gospode župane, prvi je v občini Zavrč, drugi v občini Turski vrh in tretji v občini Gorenjski vrh. Vsi trije so dobri Slovenci, ki niti nemški ne razumejo, in tudi njih občinski odbori so popolnoma slovenski. Toda čujte in se čudom čudite, vsi trije uradujejo le nemški in imajo uradne pečate le nemške! Da pa se, gospod urednik, ne boste preveč čudili, ker bi bilo to škodljivo za vaše zdravje, povemo Vam takoj, da imajo vse tri občine za tajnika posilnemca, ki je zajedno tudi — poštni upravitelj. Zdaj Vam je vse jasno, kaj ne? Zdaj veste, zakaj naši slovenski občinski zastopi nemški uradujejo, zakaj imajo slovenske občine nemške pečate, in zakaj naše občine ne prosijo za slovensko-nemški poštni pečat. Pa tudi to veste, da je pri nas narobe razmerje med občinskimi odbori in tajnikom. Drugod je tajnik odvisen od odborov, pri nas pa so odbori odvisni od tajnika. Občine završke, spremenite to razmerje. Pokažite, kdo je gospod pri Vas, ter sklenite slovenski uradovati, si kupiti slovenske občinske pečate, ter zahtevajte tudi na pošti, da se da Vašemu materinemu jeziku dostojen prostor!

Iz Hoč. (Narodna veselica.) Izmed vseh župnij, ki mejijo ob Maribor, se sme jedino naša župnija ponašati, da ima v svoji sredini narodno, namreč slovensko bralno društvo. In tega društva nimamo samo na papirju, ampak ono v resnici tudi živi. Kar dokazuje, da ne pobirajo vsi Hočani stopinj za nemškimi mestjani, ampak da se nahajajo tudi zavedni, samostalni Slovenci med nami. Zakaj bi mi morali zatajevati svoj slovenski jezik ter lomiti nemščino, ker nemščina mestjanu bolj ugaja? Ali je mestjan več nego mi kmetje? Ali se moramo mi v vsaki reči poniževati pred mestjanom? Ali nima mestjan več časa, da se uči našega jezika, kakor mi, da bi se učili njegovega? Hočani nismo več tako nezavedni, da bi se vrgli vsakokrat v prah, kadar vidimo mestno suknjo in sli-

gorah. Dva medveda sta bila tam in sta nadlegovala živino in ljudi na planini. Mene postavijo na ozko stezo ob skalah. Na jedni strani se vzdiguje strma gora, na drugi pa je globok prepad, čez katerega drži lesena brv. Ne stojim še dolgo tam, kar zaslišim neko mrmanje, in zdajci stoji pred menoj velik medved. Kaj je početi? Ustreliti ne morem, ker mi je padla puška od samega strahu iz rok ter telebila doli v prepad. Ne premišlujem dolgo. Počenem na brv ter se splazim po nji čez prepad. Pa komaj dospem na sredi brvi, zapazim medvedko, ki mi pride naproti. Tako sem bil ujet; pod menoj prepad, pred menoj medvedka, za menoj pa njen kosmatinec medved. Bili so to strašni trenotki! ... Lovec nekoliko umolkne, poslušalci pa plašno zijajo vanj, in nekdo ga vpraša: «Kaj pa je bilo potem?» — «Snedla sta me!» reče lovec in odide.

Kako se omedleli oživi. Profesor kandidatu medicine: «Mislimo si, da bi se bil vaš tovariš tako napil, da bi obležal nezavesten na tleh! Kako bi ga najhitreje spravili zopet k zavesti?»

Dijak: «Zakričal bi mu v uho, da ga čaka pismonoša z denarjem!»

simo nemško besedo. Mi se zavedamo svojega stanu in svoje narodnosti. To smo pokazali tudi pri zadnji veselici našega bralnega društva, ki se je izvršila v našo čast in veselje vseh udeležencev. V kratkih besedah jo hočemo opisati. Predsednik g. Šunko pozdravi vse navzoče goste in domače. Med domačini smo opazili v našo veliko veselje tudi grofa Nugenta, med gosti pa je bilo posebno veliko Mariborčanov. Profesor dr. Medved je govoril slavnostni govor. Človek dandanes potrebuje naobrazbe. Čim bolj izobražen je, temveč spoštovanja in upliva ima med svetom. Tudi za izboljšanje lastnih gmotnih razmer je izobrazba velikega pomena. Vsled tega so bralna društva jako koristna, kajti v njih se nam ponuja priložnost, razširjevati si s čitanjem in s poslušanjem dobrih govorov svoje duševno obzorje. Ni nam treba omenjati, da je živa in navdušena beseda govornikova ogrela vse poslušalce. Tombola je naredila veliko veselja. Nazadnje je še govoril gospod potovalni učitelj Bele o gospodarskih rečeh. Dobro da se je nastavljal ta govor nazadnje, ker mnogi naših vrlih kmetov so vsled opravil se le sedaj mogli priti k veselici. Za petje so skrbeli Mariborčani, posebno se moramo hvaležno spomniti dobroznanih »vandrčkov«. Po splošni sodbi se je veselica jako dobro obnesla. Bog dal, da bi ji kmalu sledila druga enaka!

Iz Ljubnega na Gornjem Štajarskem. (Delavske razmere.) Gospod urednik, Vi mislite, da sem jaz tukaj med delavci kot Slovenec bela vrana, pa ni tako. Na stotine slovenskih delavcev nas je v Ljubnem in v bližnjih premogokopih. Toda slaba se godi nam Slovincem v tujini. Leta in leta prebivajo slovenski delavci tukaj, toda nikdar ne slišijo slovenske besede v cerkvi. Lepo poučen, komaj 15 ali 16 let star, pride slovenski fant sem gor, da si služi kruh kot premogar. Doma je imel veselje do nedelj, praznikov, do sv. maše in pridig. Tukaj pa se hitro vsega odvadi. Že mnogo sem jih slišal, da so rekli, kaj bom v cerkvi, saj nič ne razumem. Zato pa ni nobeno čudo, da je večina slovenskih delavcev na strani rudečkarjev. Ti delajo brez prenehanja. Prirejajo shod za shodom, govorijo nemški in slovenski, da si le pridobijo več somišljenikov. Sicer sta tudi dve katoliški društvi, bralno društvo in društvo Glückauf, toda v njih ni toliko življenja. A vsaj to je tolažljivo za nas Slovence, da imamo priložnost v njih čitati tudi dva slovenska lista »Glasnik« in »Domoljub«. Tudi tebe, dragi »Gospodar«, prinesem večkrat v bralno sobo, da te spoznajo. Čital sem že večkrat v »Gospodarju«, da si graški slovenski delavci želijo slovenske službe božje. Tudi mi imamo to željo. Da bi hoteli državni poslanci v tej reči posredovati, kako hvaležni bi bili! Potem bi kmalu gotovo tudi socijalni demokraciji tukaj med nami odbila zadnja ura. Mi zaupamo v božjo pomoč in pomoč slovenskih prijateljev!

Iz ptujskega okraja. (Volitve za okrajni zastop.) Volitve za okrajni zastop imamo pred durmi; sicer še niso razpisane, pa se bodo gotovo prav v kratkem razpisale. To se da iz tega sklepati, ker nekateri ptujski prusaki in nemčurji že volilce obletavajo ter agitujejo. Posebno pridno brusi pete krčmarja sin z Brega po dravskem polju. Ta mož je zagrižen nasprotnik Slovincem, dasi on, njegova mati, cela njegova rodbina živi od Slovincem, od trgovine s Slovenci, od slovenskih grošev.

Sedaj so mestjani s kmetskimi posestniki spet prijazni, pri vsaki priliki se njim dobričkajo! Né dolgo od tega, da so isti »prijatelji« sklenili, da Slovenci ne smejo dobiti zaslužka, da se slovenskim otrokom mestne šole ne sme dati nobena podpora v denarju ali v obleki, da so dovolili podporo za sovražna nam društva »südmark« in »schulverein«. Upati je tedaj, da zavedni slovenski volilci nemčurskih agitatorjev ne bodo poslušali, da jih bodo na omenjena prijateljstva spomnili ter povsodi postavili pod kap!